

Інформаційний бюлетень
про складені Національним агентством з питань запобігання корупції
протоколи про адміністративні правопорушення та внесені приписи щодо
ознак порушень вимог антикорупційного законодавства
протягом II кварталу 2024 року

На виконання підпункту 2 пункту 2 розділу II додатка 3 до Антикорупційної програми Міністерства внутрішніх справ на 2023-2025 роки, затвердженої наказом МВС від 28 лютого 2023 року № 136, Управлінням запобігання корупції МВС проведено аналіз інформації щодо складених Національним агентством з питань запобігання корупції (далі – НАЗК, Національне агентство) протоколів про адміністративні правопорушення та внесених приписів щодо ознак порушень вимог антикорупційного законодавства протягом II кварталу 2024 року.

З метою уникнення можливих порушень вимог антикорупційного законодавства щодо працівників системи МВС наводимо приклади ситуацій, розміщених на офіційному вебсайті НАЗК.

Щодо запобігання та врегулюванням конфлікту інтересів

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 28 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування та особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зобов'язані вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів. Проте існує ряд випадків, коли особа не знала або не вбачала в своїх діях конфлікту інтересів.

1. Складений НАЗК протокол за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 172⁴ КУпАП, стосовно заступника директора Департаменту контролю суден Державної служби морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України. Він одночасно обіймав посаду директора приватного підприємства, що є порушенням обмежень, встановлених п. 2 ч. 1 ст. 25 Закону.

Аналогічний протокол складено стосовно дізнавача відділу дізнання Деснянського управління поліції ГУ НП у м. Києві. Він суміщав службу в поліції з керівництвом підприємством, а саме був в. о. директора одного з ТОВ, чим порушив обмеження, встановлені Законом.

2. НАЗК склало протокол за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172⁴ КУпАП, стосовно заступниці Херсонського міського голови. Вона займалась іншою оплачуваною діяльністю, беручи участь у засіданні суду як представник відповідача (адвокат) одного з ТОВ. Такими діями публічний службовець порушила обмеження, встановлене п. 1 ч. 1 ст. 25 Закону.

3. НАЗК внесено припис начальнику Балаклійської міської військової адміністрації на Харківщині. Встановлено, що у його прямому підпорядкуванні на посаді начальника абонентського відділу КП «Балаклійський водоканал» працює його син. Вказане є порушенням вимог п. 2 ч. 1 ст. 28 Закону.

4. НАЗК складено протокол стосовно Старокостянтинівського міського голови Хмельницької області за ч.ч. 1, 2 ст. 172⁷ КУпАП. Він у жовтні 2023 року видав два розпорядження про преміювання нареченої, яка обіймала посаду начальника загального відділу виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради, з якою перебував у позаслужбових стосунках, чим порушив вимоги п. 3 ч. 1 ст. 28 Закону.

Також встановлено, що у 2023 році посадовець зареєстрував шлюб із зазначеною працівницею апарату міської ради. За вимогами ст. 27 Закону робота дружини, тобто близької особи, у прямому підпорядкуванні міського голови не допускається. У такому випадку міський голова або підпорядкована йому близька особа мають бути звільнені з посади. З урахуванням викладеного міському голові внесено припис з вимогою усунути відносини прямого підпорядкування, який останнім виконаний не був.

У зв'язку з невиконанням вимог припису НАЗК розпочало процедуру притягнення міського голови до адміністративної відповідальності за ст. 188⁴⁶ КУпАП.

5. Також складено протокол за ч. 2 ст. 172⁴ КУпАП стосовно посадовця, який перебуваючи на посадах Департаменту контролю суден Державної служби морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України, всупереч вимогам п. 2 ч. 1 та ч. 2 ст. 25 Закону, обіймаючи посаду директора приватного підприємства (входив до складу його виконавчого органу), не вжив у визначений Законом строк заходів щодо звільнення з посади у приватному підприємстві та допустив протиправне суміщення посад.

Національним агентством внесено начальнику Київської обласної військової адміністрації припис про усунення порушень вимог Закону, виявлених у ході перевірки, та проведення службового розслідування. Йдеться про:

порушення забезпечення управління корупційними ризиками відповідно до вимог Методології управління корупційними ризиками, затвердженої наказом Національного агентства від 28.12.2021 № 830/21 «Про вдосконалення процесу управління корупційними ризиками»;

недотримання строків та порядку проведення спеціальних перевірок, передбачених Законом та підзаконними нормативними актами;

приведення розгляду повідомлень про можливі факти корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону у відповідність до вимог ст. ст. 53, 53² Закону.

6. НАЗК внесло припис Голові Державної міграційної служби України (далі – ДМС) щодо усунення виявлених порушень вимог ст. ст. 27, 28 Закону та проведення службового розслідування.

Встановлено, що у прямому підпорядкуванні першого заступника начальника Управління ДМС в Івано-Франківській області працює близька особа. Втім, попри обізнаність з указаною ситуацією керівник Управління не вжив заходів щодо припинення відносин прямого підпорядкування вказаних близьких осіб.

Щодо фінансового контролю та моніторингу способу життя

1. НАЗК виявило ознаки незаконного збагачення на суму понад 20 млн грн, а також декларування недостовірних відомостей на понад 5 млн грн у колишнього податківця з Києва. Ці факти встановлені за результатами повної перевірки декларації за 2021 рік, поданої колишнім начальником Управління внутрішньої безпеки Головного управління Державної фіскальної служби (далі – УВБ ГУ ДФС) у Київській області, який до листопада 2023 року працював заступником начальника управління Головного управління ДПС у м. Києві.

У своїй декларації экс-посадовець вказав, що разом з дружиною у звітному періоді користувався квартирою та двома паркомісцями у Печерському районі м. Києва, вартість яких йому не відома.

Перевіркою встановлено, що ці об'єкти у 2021 році були набуті тестем і тещею экс-посадовця за понад 16 млн грн, тоді як їхній сукупний дохід із підтверджених джерел з 1998 року становив трохи більше 1,7 млн грн. Договори від імені тещі уклала дружина колишнього посадовця на підставі довіреності.

Під час повної перевірки декларант пояснив, що квартира та машино місце куплені тестем і тещею за кошти, подаровані 88-річним дідусем. Йдеться про понад 20 млн грн.

Крім того, згаданий дідусь нібито подарував дружині экс-податківця ще й 5 млн грн, які були у декларації готівкою 175 тис. дол. США.

Джерелами походження понад 25 млн грн дідусь назвав заощадження від доходів, отриманих у вигляді заробітної плати, продажу нерухомого і рухомого майна, колекції старовинних монет, ікон та дорогоцінних металів. При цьому жодних документів, які би підтверджували факт продажу майна та отримання доходів, він не надав.

Пояснення декларанта та його родичів щодо джерел походження коштів були піддані обґрунтованому сумніву та не враховані під час перевірки.

За результатами перевірки НАЗК склало обґрунтовані висновки за ст. 368⁵ (незаконне збагачення) та ч. 1 ст. 366² Кримінального кодексу України (далі – ККУ) (внесення завідомо недостовірних відомостей до декларації) та скерувало їх до Державного бюро розслідувань.

2. Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС) підтвердила законність стягнення необґрунтованих активів на понад 2,8 млн грн колишнього заступника начальника митного поста – начальника відділу митного оформлення №1 митного поста «Одеса-автомобільний» Одеської митниці.

Таке рішення було ухвалене на основі матеріалів, зібраних НАЗК під час проведення моніторингу способу життя службовця, та за апеляційною скаргою прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (далі – САП).

ВАКС змінила рішення суду першої інстанції від 25 січня 2024 року та стягнула з колишнього посадовця два паркомісця на 23 та 15 квадратних метрів вартістю 384 тис. грн. в елітному житловому комплексі в центрі Одеси – судом першої інстанції стягнення цих активів було обмежено вартістю їх придбання.

Також колегія суддів постановила конфіскувати у митника не сам необґрунтований актив у вигляді квартири в Одесі площею понад 120 квадратних метрів в межах вартості його придбання (майже 2,5 млн грн), а грошові кошти у зазначеній сумі.

Посадовець намагався довести, що вказані активи його мати набула за рахунок власних заощаджень, а також позики знайомої їй сім'ї. Проте суд встановив, що реальної можливості накопичити необхідну суму для придбання об'єктів нерухомого майна 85-річна мати службовця не могла. Як і її знайома, яка нібито позичила гроші.

Крім того, мати митника не володіла автомобілями, тому не мала потреби у двох паркомісцях. Ними користувався її син.

Рішення Апеляційної палати ВАКС набрало законної сили.

3. НАЗК під час проведення моніторингу способу життя виявило ознаки набуття необґрунтованих активів у начальника територіального сервісного центру ГСЦ МВС у Дніпропетровській області на майже 7 млн грн. САП звернулась до ВАКС з позовом про визнання активів необґрунтованими та стягнення їх в дохід держави. Йдеться про 4,9 млн грн готівкою та автомобіль Škoda Kodiaq вартістю понад 2 млн грн.

Ознаки набуття необґрунтованих активів на понад 6,9 млн грн виявлено під час моніторингу способу життя посадовця з урахуванням матеріалів, зібраних в межах досудового розслідування Спеціалізованою прокуратурою у сфері оборони Східного регіону у кримінальному провадженні за фактом вимагання та отримання неправомірної вигоди працівником територіального сервісного центру МВС.

Службовець у своїх поясненнях доводив, що частину готівки у розмірі 90 тис. дол. США, яку було вилучено у нього під час обшуку, йому позичили треті особи. Однак НАЗК встановило, що позичальники не мали для цього достатньо коштів із законних джерел.

Крім того, НАЗК з'ясувало, що автомобіль Škoda, власником якого наприкінці 2023 року став син співробітника сервісного центру, було придбано за дорученням його батька. Такі дії свідчать про наміри приховати реальні обставини набуття транспортного засобу.

Раніше відповідно до п. 5-7 ч.1 ст. 12 Закону НАЗК передало матеріали щодо посадовця ТСЦ ГСЦ МВС у Дніпропетровській області до САП.

4. НАЗК здійснило повні перевірки декларацій за 2021 та 2022 роки, поданих очаківським міським головою. За результатами перевірок виявлено

ознаки незаконного збагачення на суму понад 12 млн грн та ознаки декларування недостовірних відомостей на суму понад 3 млн грн.

Зокрема, встановлено, що під час війни у 2022 році посадовець разом із дружиною набули у власність квартиру в Іспанії площею 122,31 кв. м вартістю понад 5 млн грн. Крім того, він отримав нібито від матері подарунки у вигляді готівки на понад 12 млн грн.

Подаровані кошти значно перевищують законні доходи матері, які з 1998 року становили всього трохи більше 580 тис. грн.

Доходи міського голови Очакова та його дружини із підтверджених джерел також не давали змоги придбати квартиру в Іспанії за рахунок власних коштів.

Більше того, посадовець у декларації, серед іншого, зазначив про зростання у звітному періоді грошових активів на 2 млн грн, законність джерел походження яких не підтвердив під час перевірки.

Під час повної перевірки декларацій встановлено також, що дружина посадовця отримала на свій банківський рахунок понад 300 тис. грн від фізичної особи-підприємця, який неодноразово виконував роботи та надавав послуги для Очаківської міської ради.

Також він повідомив, що ці кошти були отримані нібито на придбання автомобіля для Очаківської міської ради. Ці твердження спростовані під час перевірки. Зазначені кошти дружина витратила на власні потреби, зокрема на придбання одягу.

За результатами встановлених фактів НАЗК склало обґрунтовані висновки за ст. 368⁵ (незаконне збагачення) та ч. 1 ст. 366² ККУ (внесення завідомо недостовірних відомостей до декларації) та направило їх до Національної поліції України.

5. НАЗК в ході проведення моніторингу способу життя народного депутата України виявило ознаки незаконного збагачення. Детективи Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ) повідомили йому про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 368⁵ КК України.

НАЗК встановило, що протягом 2020-2021 років матір та сестра народного депутата України придбали низку об'єктів рухомого та нерухомого майна. Частина цього майна придбана за дорученням нардепа, крім того він мав право на пряму чи опосередковано розпоряджатися таким майном. Йдеться про 3 земельні ділянки на Київщині, 5 квартир у столиці, 2 нежитлові приміщення, а також автівки Tesla та Mercedes-Benz.

Також встановлено, що ні сам народний депутат України, ні члени його родини не мали фінансової спроможності для придбання зазначених активів.

Підставою для проведення моніторингу способу життя стало журналістське розслідування Bihus.Info.

6. НАЗК за результатами моніторингу способу життя виявило ознаки корупційного кримінального правопорушення у колишнього начальника Головного управління внутрішньої безпеки СБУ на понад 32.7 млн грн.

Підставою для проведення моніторингу став лист Державного бюро розслідувань за фактами можливого незаконного збагачення посадовця.

Так, в червні 2022 року на прикордонному пункті Прешево на виїзді з Республіки Сербія в автомобілі BMW X6 xDrive40d, яким він керував, було виявлено приховане від митного контролю майно, а саме:

- кошти в сумі 592 990 євро (21 940 630 грн);
- кошти в сумі 120 102 дол. США (4 203 570 грн);
- 2 смарагди по 6 380 євро кожен (472 120 грн).

Колишній спецслужбовець пояснив, що виявлене в автомобілі майно є власністю його близьких осіб, зокрема частина грошей була позичена його батьком у знайомого. Проте НАЗК з'ясувало, що фінансової спроможності позичити такі кошти позичальник не мав.

Крім того, сам посадовець також не мав доходів із законних джерел для набуття валютних коштів та смарагдів, які намагався приховати під час перетину державного кордону Сербії.

Також НАЗК не встановило законних джерел походження коштів на придбання автомобілів BMW X6 xDrive40d, вартістю 116 022 євро (3 875 135 грн) та Toyota MC Land Cruiser 200 (2 234 700 грн), які були оформлені на цивільну дружину колишнього працівника СБУ та її батька.

Матеріали щодо ексочільника Головного управління внутрішньої безпеки СБУ направлено до Офісу Генерального прокурора для приєднання до матеріалів кримінального провадження, проведення досудового розслідування та притягнення його до кримінальної відповідальності.

Щодо інших порушень антикорупційного законодавства

1. Так, постановою Ковпаківського районного суду м. Суми визнано винним у вчиненні адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого ч. 1 ст. 172⁹ Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), т. в. о. заступника начальника слідчого відділу Сумського районного управління поліції ГУНП в Сумській області та накладено на нього штраф.

Справа розглядалась за протоколом НАЗК, складеним у ході перевірки організації роботи щодо запобігання та виявлення корупції Національною поліцією України. Суд встановив, що службовець після отримання обґрунтованого висновку НАЗК не забезпечив внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань стосовно посадових осіб одного з обласних благодійних фондів. Таким чином поліцейський приховав вчинення можливого корупційного правопорушення, виявленого Національним агентством.

2. НАЗК склало протокол за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 172⁵ КУпАП, стосовно заступниці начальника Головного управління Державної податкової служби у Кіровоградській області. Встановлено, що вона упродовж 2018-2022 років отримувала від фізичної особи, яка не є її близькою особою, подарунки у вигляді безоплатного

користування легковим автомобілем MERCEDES-BENZ GLE 250, чим порушила обмеження, встановлені Законом про запобігання корупції.

Аналогічний протокол складено стосовно начальника управління запобігання фінансовим операціям, пов'язаним з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом Головного управління ДПС в Одеській області. Встановлено, що публічний службовець з 2018 року по теперішній час отримувала від фізичної особи, яка не є її близькою особою, подарунки у вигляді безоплатного користування легковим автомобілем AUDI A6, чим також порушила встановлені законодавством обмеження.

Управління запобігання корупції МВС